

Lausunto Vaasan hallinto-oikeudelle, asian drno 750/2022

TEKLTk 28.09.2022 § 49
10/11.02.00/2022

Valmistelija

ympäristötarkastaja Pia-Lena Närhi

Hallinto-oikeus pyytää antamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n mukaisen lausunnon oheisen valituksen johdosta. Lausunto tulee toimittaa hallinto-oikeuteen viimeistään 13.10.2022.

Esittelijä

Tekninen johtaja Uusitalo Tero

Valittajan vaatimus Vaasan hallinto-oikeudelle

Valittaja pyytää kunnioittaen, että Hallinto-oikeus kumoaa Vetelin kunnan teknisen lautakunnan 18.5.2022 tekemän päätöksen koskien maa-ainesten kotitarveottoa Tapio Ylelän omistamalla kiinteistöllä.

Valittaja vaatii lisäksi, että hänen oikeudenkäyntikulunsa asiassa korvataan myöhemmin esitettävän laskun mukaan.

Perustelut

Valituksen kohteena olevassa päätöksessä Ylelän lupahakemuksen käsittely on keskeytetty, koska Ylelä on peruuttanut hakemuksen. Tältä osin Ylelä ei hae päätökseen muutosta.

Asiassa on kuitenkin samalla annettu päätös, jolla on kategorisesti kielletty maa-ainesten kotitarveotto kyseisellä kiinteistöllä. Ylelää ei ole edes erikseen kuultu kyseisestä asiasta ennen päätöksen tekoa. Näin ollen päätös, jolla kotitarveotto on kategorisesti kielletty on ollut Ylelälle täysi yllätys.

Mikäli viranomainen on sitä mieltä, että vallitsevissa olosuhteissa (mm. voimassa oleva kaavamääräys) kotitarveotto on lain nojalla kiellettyä ei erillistä päätöstä asiassa edes tulisi tehdä. Päätös on aineellisesti virheellinen myös siksi, että siinä kielletään yksiselitteisesti kaikenlainen kotitarveotto. Kotitarveottoa tulee voida jatkossa arvioida maa-aineslain 3 §:ssä säädetyt rajoitukset huomioon ottaen. Esimerkinomaisesti lautakunnan päätös kieltää yhdenkin kottikärryllisen ottamisen alueelta, vaikka on selvää, ettei näin vähäisestä kotitarveotosta voi aiheutua mitään em. lainkohdassa tarkoitettuja seurauksia.

Kyseinen harju on mainittu maakuntakaavassa sen harjumaisen muodon ja moreeni muodostuman vuoksi. Ylelä ei ole eikä hänellä ole ollut tarkoitus muuttaa harjun muotoa enempää kuin harjun pinnassa (enintään 0,5 m) sorakerrostuman hyötykäyttöön ottaminen edellyttäisi. Todettakoon, ettei kaavassa ole mainittu, että suojeltavana olisi alueella mahdollisesti vähäisissä määrin esiintyvä sora, vaan kaavalla on tarkoitus suojella moreenista muodostuva harju. Tähän nähden Ylelän toiminta joita alueella on suoritettu tai oli tarkoitus suorittaa ei ole käytännössä mitään vaikutusta niihin erityisiin luonnon arvoihin, joita kaavalla on tarkoitus suojella. Edellä kuvatuista toimista ei myöskään aiheudu mitään maa-aineslain 3 §:ssä tarkoitettuja seurauksia.

ELY-Keskus on lupaa-asiaa varten antamassaan lausunnossa katsonut, että ”kalkkivaikutuksesta ja drumliinin rinteiden paahteisuudesta johtuen alueella on biologista arvoa”. Ylelän toimista ei ole aiheutunut mitään merkityksellisiä muutoksia näihin seikkoihin. Harjun kalkkivaikutus ja paahteisuus olisi samaa tasoa myös Ylelän suunniteltujen toimien jälkeen. Edelleen ELY-keskuksen lausunnossa todetaan spekulatiivisesti, että edellä tarkoitetuista seikoista johtuen alueella saattaa esiintyä vaativampaa lajistoa. Arvioitaessa toimien hyväksyttävyyttä maa-aineslain 3 §:n perusteella, ei mahdollisissa spekulatiivisilla väittämällä ole asiassa merkitystä.

Edellä esitetyillä perusteilla päätös on kumottava kotitarveottoa koskevilta osin, koska päätöstä rasittaa vakava prosessivirhe, eli kuulematta jättäminen. Edellä päätös on aineellisesti ilmeisen virheellinen, koska siinä kielletään kategorisesti kaikenlainen kotitarveotto sekä volyymin ja ottotavasta riippumatta.

Mahdollinen esteellisyys asiaa käsiteltäessä

Nähtäväksi laitetusta pöytäkirjasta ei ilmene ketkä henkilöt ovat osallistuneet päätöksen tekoon. Pöytäkirjantarkastajaksi valittu Pirjo Korkeasaari on ilmeisesti osallistunut valituksen kohteena oleva päätöksen tekoon. Ylelän tietojen mukaan hän toimii Patanan kyläyhdistyksen sihteerinä ja on kyseisen yhdistyksen puolesta jättänyt valituksen kohteena olevassa päätöksessä mainitun lausuman. Katsomme, että hän on ollut esteellinen osallistumaan päätöksen tekoon tai pöytäkirjantarkistamiseen tilanteessa, jossa hänen edustamansa yhdistys on antanut asiaa koskevan lausuman.

Todistelu

Asiassa on kyse lain soveltamisesta. Lain soveltamisen kannalta relevantit seikat ovat käsittääksemme riidattomia.

Ylelä varaa tilaisuuden nimetä todistelua asiassa myöhemmin.

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta antaa seuraavan lausunnon Vaasan hallinto-oikeudelle (drno 750/2022)

Tekninen lautakunta katsoo, ettei alueen lounaiskulmassakaan voida tehdä maa-ainesottoa, kun kyseessä on maakuntakaavassa mainitusta merkityksellisestä moreenimuodostumasta, ilman merkittävää maisemallista vaikutusta. Lautakunnalle on saapunut ennen kokousta tiedot, alueella suoritetuista maa-ainesten jalostamisesta (seulonnasta) sekä kuvamateriaalit alueella olevista seulotuista maa-ainekasoista. Alueella tehdyt toimenpiteet sekä seulotut maa-ainekasat olivat myös selvästi nähtävissä maanmittauslaitoksen ilmakuviissa. Lautakunta katsoi, ettei kyseisten kuvatietojen perusteella ole enää kyse pienestä kotitarveotosta, vaan kyseessä on suurempi ottomäärä. Näin ollen kotitarveotto kiellettiin. Kyseinen otto vaikuttaa myös harjumuodostuman muotoon, joka osaltaan aiheuttaa maa-aineslain 3 §:n mukaisen maisemallisen haitan. Maisemallisen haitan voi havaita mm. kantatieltä 750, jolloin kyseessä on myös kulttuurimaiseman haitallinen muutos.

Hakemuksen mukaan ottoa toteutetaan niin lähelle rajaa, ettei voida taata naapurikiinteistöillä olevien hiihtoladun ja frisbeegolfradan käyttöturvallisuutta. Lausunnon olevassa karttaliitteessä hiihtolatu on merkitty katkoviivalla, frisbeegolfrata myötäilee hiihtolatua. Hiihtolatu on mm. koululaisten aktiivisessa käytössä.

Harjumuodostumalla on geologinen kauneusarvo ja on alueen merkittävin harju. Harjumuodostuma on maakuntakaavassa mainittu merkittävänä moreenimuodostumana, drumliini. Drumliini on syntynyt jääkauden aikana, kun liikkuva jää on muotoillut pohjamoreenista virtaviivaisia muotoja. Pohjamoreeni osaltaan on koostumukseltaan erittäin pakkautunutta moreenia. Moreenin koostuu geologisen määritelmän mukaan kaikista maalajeista lohkkareista saveen.

Maa-ainesotto moreenimailla käsittää aina seulonnan lohkkareiden poistamiseksi. Kyseisellä alueella ei soraa esiinny koko muodostelman päällä, vaan ainoastaan lounaispuoleisen rinteiden alaosassa. Pintamaan poistaminen 0,5 m osalta moreenikumpareen päältä ei muuta maa-ainesta, ainoastaan pintalouhikkoa on tällöin poistettu. Pintalouhikon alla oleva maa-aines on edelleen erittäin tiivistä ja huonosti vettä läpäisevää kivistä moreenia. Hyväksi peltomaaksi muutettaessa moreenialue vaatii huomattavasti suurempaa muokkausta kuin 0,5 m pintamaan poistamisen. Alueen lounaisosassa tehtävä maa-ainesotto aiheuttaa osaltaan maisemallisen muutoksen.

Maa-ainesten ottamisella on monia vaikutuksia ympäristöön niin maisemakuvan kuin geologisiin ja biologisiin luonnonarvoihin. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi arvokkaat geologiset luontotyypit säilytetään mahdollisimman luonnontilaisina. Hankkeen yhteydessä ei ole tehty luontoselvitystä kuten kasvi- ja eläinlajien selvitystä. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto drumliinirinteiden paahteisuudesta ja kalkkivaikutuksesta on aiheellinen drumliinin maalajit huomioiden. Kalkkivaikutuksesta ja paahteisuudesta johtuen, alueella on voinut esiintyä näille olosuhteille soveltuvaa lajistoa. Alueella ei ole tehty luontoinventaariota ennen toimintaan ryhtymistä, jolloin kyseinen lajisto on ehtinyt kadota ennen ELY-keskuksen lausunnon antamista.

Alueella on aloitettu kotitarveotto ja kiviainesten jalostamista lupaprosessin aikana. Lupaprosessi on venynyt puutteellisen hakemuksen täydentämisen viivästymisen vuoksi. Viivästyminen ei oikeuta hakijaa aloittaa maa-ainesotto ja kiviainesten jalostamista ennen lupaprosessin päättymistä. Tekninen lautakunta katsoo, että aloitettu kotitarveotto on ristiriidassa hakemusprosessin kanssa. Hakemuksessa ei ole haettu lupaa aloittaa ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta, eikä myöskään esitetty lain vaatimia vakuuksia. Tekninen lautakunta on kieltänyt kotitarveoton kuulematta edellä mainittujen tietojen perusteella.

Pirjo Korkeasaarta ei katsota olevan jäävi asiassa. Lautakunta katsoo että, Korkeasaari ei ole hallintolain mukaan maa-ainesottoasiassa asianosainen. Kyläyhdistyksen sihteerinä hän on kirjannut kyläyhdistyksen jäsenten mielipiteet hakemukseen ottamatta siihen itse kantaa.

Kokousesitys

Tekninen lautakunta päättää käsitellä Ylelä Tapion maa-ainesottoluvan uudelleen. Lautakunta kieltää kotitarveoton alueelta, kunnes lautakunta on antanut uuden päätöksen ja se on saanut lainvoiman.

Päätös

Hyväksyttiin

Pirjo Korkeasaari on jäävänsä itsensä pykälän käsittelyn ajan.
Hallintolaki §27
